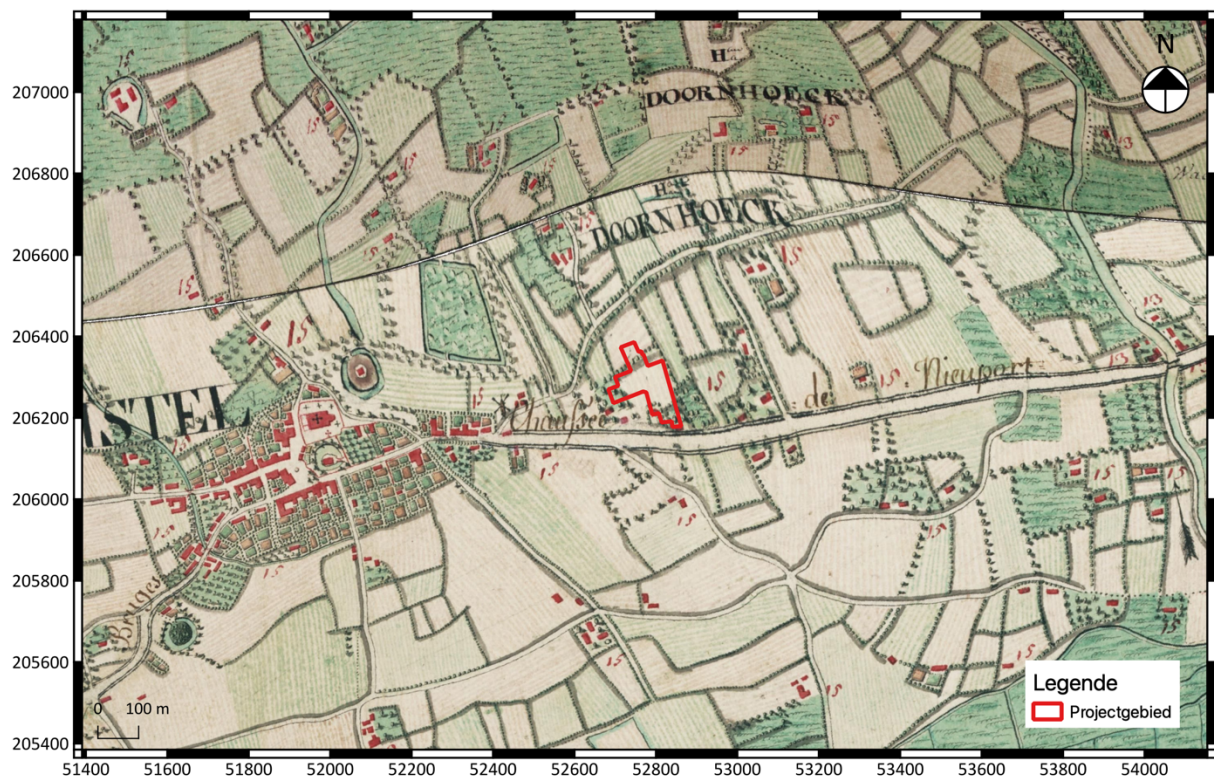

Archeologienota: De verkaveling aan de Lijnzaadstraat te Gistel

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2023
Studiebureau Archeologie bv

Colofon

Archeologienota: De verkaveling aan de Lijnzaadstraat te Gistel
--

Projectleiding:	Annelies De Raymaecker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaecker
Auteurs:	Annelies De Raymaecker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2023, Studiebureau Archeologie bv

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2023 B 267
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (verkaveling) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 15.791 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3.000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Gistel, Lijnzaadstraat (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x = 52 683, y = 206 178 punt 2: x = 52 862, y = 206 386 Gistel, afd. 1, sectie A , Gistel, afd. 1, sectie A , perceel 1448C, 1443, 1421Y (partim), 1422L (partim), 1422P (partim), 1442 (partim), 1438D, 1441A (fig. 1.3)
Relevante termen:	Bureauonderzoek, zandstreek, buitengebied, vondstmeldingen, dekzandrug, Romeinse periode, vroege middeleeuwen, volle middeleeuwen, late middeleeuwen
Bebouwde zones:	In de oostelijke hoek van het projectgebied staan enkele gebouwen. Voorts staan her en der kleine constructies (tuinhuisjes e.d.).

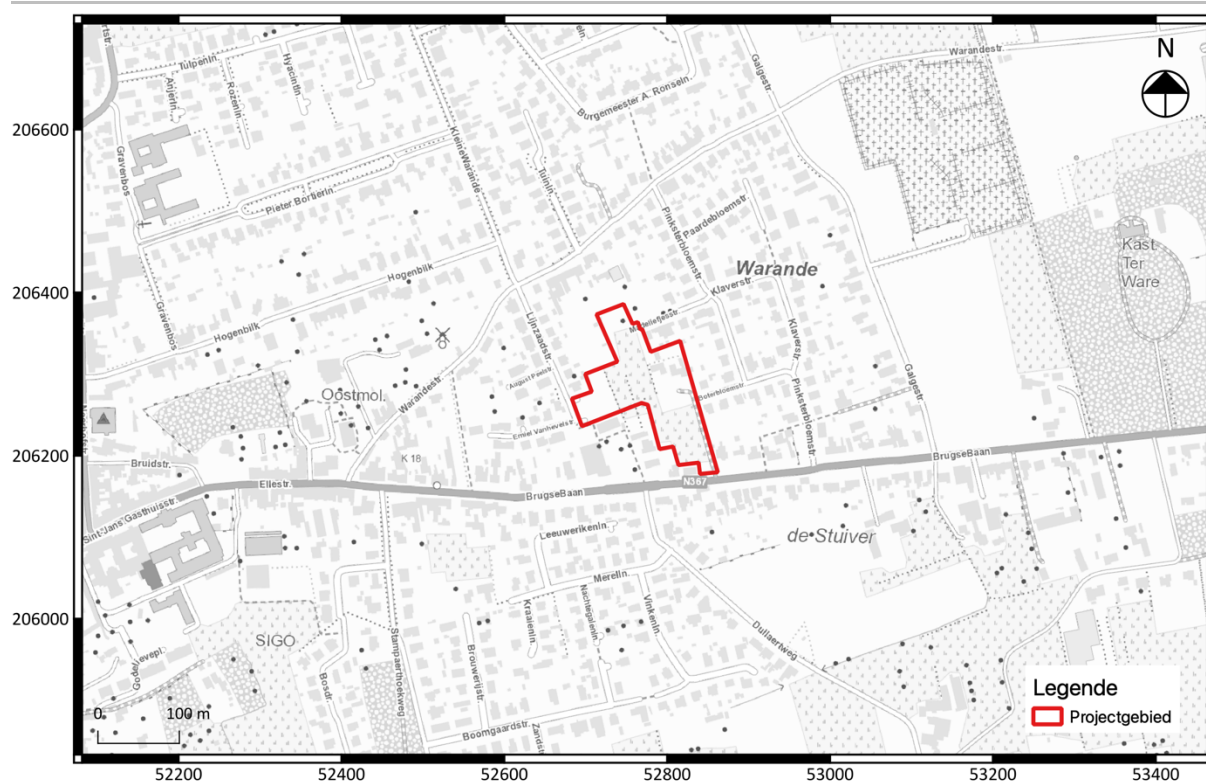

Fig. 2.1: Uittreksel uit de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.

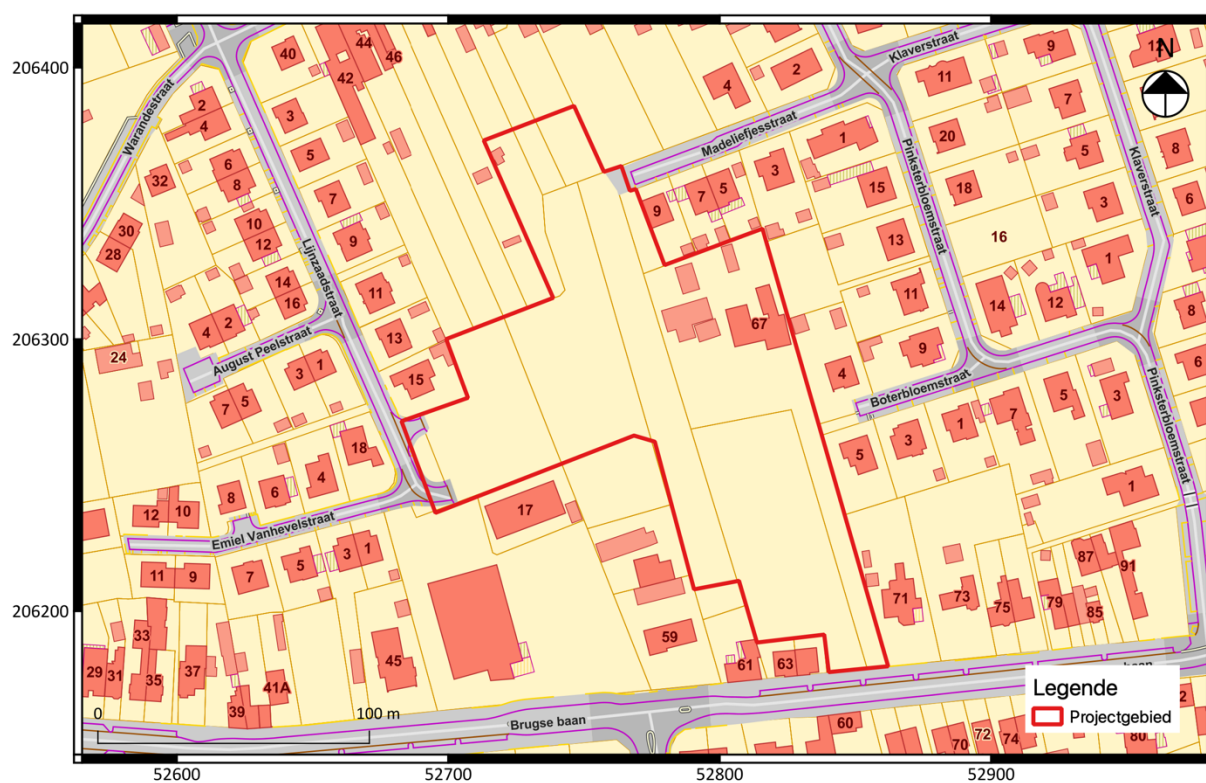

Fig. 2.2: Detail uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 2.3: Detail uit een luchtfoto van 2022 met aanduiding van het projectgebied.

2.2 Gemotiveerd advies

In het kader van een geplande aanvraag voor het bekomen van een omgevingsvergunning (verkaveling) voor een terrein gelegen aan de Lijnzaadstraat te Gistel werd een archeologienota opgemaakt, bestaande uit een bureauonderzoek. Het terrein is gelegen ten noordoosten van de dorpskern van Gistel. Het is gelegen binnen enkele verkavelingen, met de Lijnzaadstraat in het westen, de Madeliefjes- en Boterbloemstraat in het oosten en de Brugse Baan in het zuiden.

De geplande werken omvatten het verkavelen van het terrein en ontwikkelen van 26 bouwloaten voor ééngezinswoningen. De woningen worden niet voorzien van een kelder en zullen vorstvrij worden gefundeerd. Standaard wordt in dergelijke gevallen rekening gehouden met een verstoringsdiepte van ca. 80 cm onder het huidige maaiveld. De Lijnzaadstraat wordt doorgetrokken richting het oosten, de Madeliefjesstraat richting het westen. Langsheen de wegenis wordt centraal een grote groenzone voorzien. Onder de wegenis worden de nieuwe nutsvoorzieningen (o.a. riolering) ingepland.

Op basis van het tot nu toe uitgevoerde onderzoek – het bureauonderzoek – kan worden geconcludeerd dat bijkomend onderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is. Uit de data van het bureauonderzoek kan worden opgemaakt dat het terrein beschikt over een potentieel voor de aanwezigheid van (pre)historische sporensites. Voor het karteren van dergelijke sites is een proefsleuvenonderzoek de meest accurate onderzoekstechniek voor het verkrijgen van precieze resultaten. Deze onderzoekstechniek worden beschreven in het programma van maatregelen.

Er zijn geen aanwijzingen dat binnen de contour van het projectgebied een prehistorische artefactensite aanwezig is/ kan zijn. De paleo-landschappelijke situatie is hiervoor niet gunstig.

Kort samengevat kunnen er dus grondsporensites aanwezig zijn binnen de contouren van het projectgebied. Om dit potentieel verder te onderzoeken wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit wordt uitgevoerd in uitgesteld traject omdat het terrein eerst vrijgemaakt dient te worden. Op basis van het bureauonderzoek kunnen geen grote zones worden afgebakend die verstoord zijn. De zone die geselecteerd is voor verder onderzoek is ca. 15.790 m² (fig. 2.4).

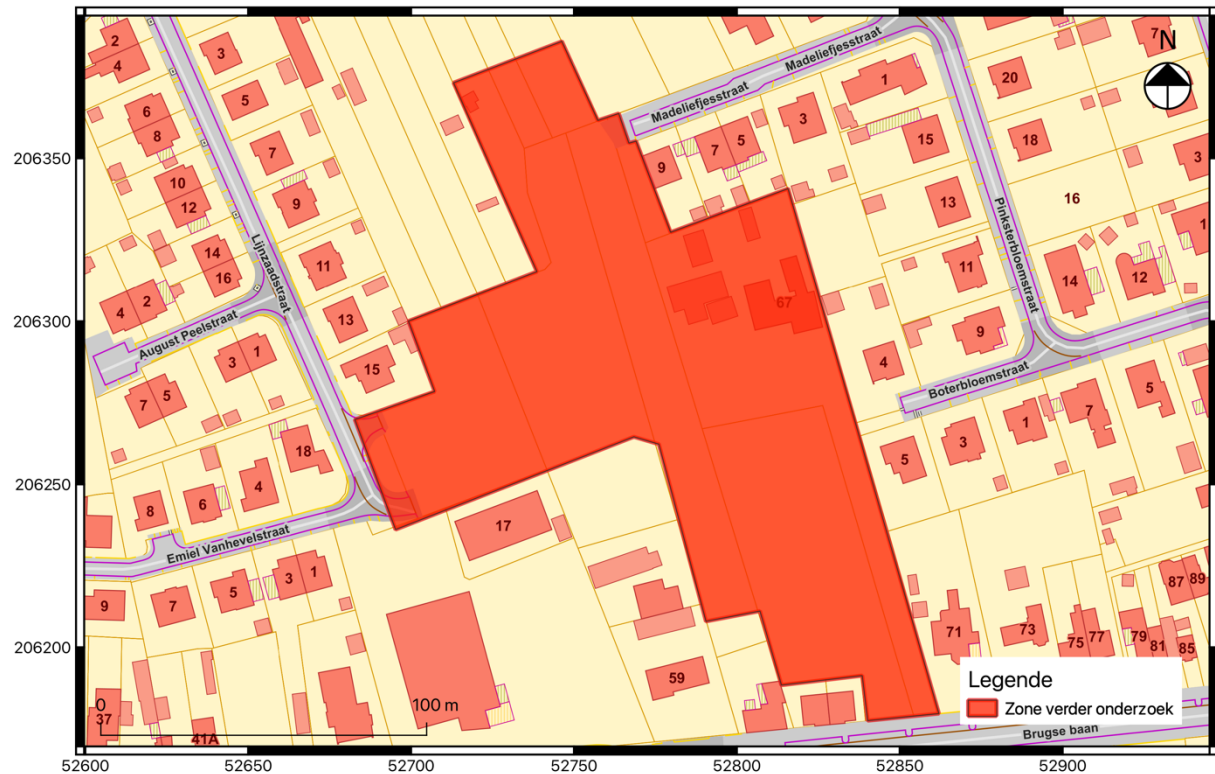

Fig. 2.4: Syntheseplan met aanduiding van de zone geselecteerd voor verder onderzoek.

2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en de inschatting van het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Specifiek voor het proefsleuvenonderzoek:

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en de inschatting van het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

De volgende onderzoeksvragen zijn hierbij van belang:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte, al dan niet begraven, (paleo)bodems aanwezig?

- In hoeverre is de bodemopbouw, zoals weergegeven op de bodemkaart, recent¹⁹ verstoord?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het vergunningsgebied en zo ja, wat is de afbakening hiervan in ruimte en tijd?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Wat is de aard en datering van de aanwezige archeologische waarden?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor vervolgonderzoek?

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden geen volledig verstoorde zones zonder kans op relevante archeologische waarden worden vastgesteld. Het vergunningsgebied dat geselecteerd is voor verder onderzoek is ca. 15.790 m².

Het vooronderzoek in zijn geheel kan als volledig worden beschouwd als er voldoende informatie is gegenereerd om:

- Een te bekrachtigen nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft.
- Een te bekrachtigen nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft.
- Een te bekrachtigen nota op te maken die de onmogelijkheid voor een behoud *in situ* staft en een plan van aanpak hiervoor biedt.
- Een te bekrachtigen nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud *in situ* staft en een plan van aanpak hiervoor biedt.

2.3.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken

De keuzes van de methodes voor verder vooronderzoek en het wel/of niet uitvoeren van deze onderzoeken, worden gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief om de methode toe te passen op het terrein?

4° is het NOODZAKELIJK om deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

In eerste instantie wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Mogelijk	Nuttig en noodzakelijk	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Ja	Nee	Op basis van de vooropgestelde verwachting met betrekking tot artefacten- en grondsporensites kan worden gesteld dat het niet noodzakelijk is om voorafgaand het onderzoek met ingreep in de bodem een
Landschappelijke profielputten	Ja	Nee	

¹⁹ Hiermee wordt de periode na de Tweede Wereldoorlog bedoeld.

			landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren. Er zijn geen elementen die wijzen op de mogelijk grootschalige verstoring van de bodemopbouw, noch wordt er een potentieel geformuleerd met betrekking tot prehistorische artefactensites. De bodemopbouw zelf kan overigens beter gekarteerd worden op basis van profielputten tijdens een proefsleuvenonderzoek.
Geofysisch onderzoek	Nee	Nee	Het is niet nuttig om deze methode toe te passen. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens met betrekking tot de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Deze methode is vooral nuttig op terreinen waar ondergrondse lineaire bodemsporen en (muurwerk)constructies met hoge graad van zekerheid worden verwacht op basis van het bureauonderzoek, wat hier niet het geval is. Daarnaast leent de huidige toestand van het terrein (bomen en begroeiing) zich er niet toe om een degelijk geofysisch onderzoek uit te voeren.
Veldkartering	Ja	Nee	Het is niet nuttig om deze onderzoeksmethode toe te passen. Het is enkel nuttig om een veldkartering uit te voeren op een terrein dat doelbewust hiervoor vlakdekkend toegankelijk is gemaakt (ploegen en laten beregenen), hetgeen voor dit specifiek terrein economisch gezien onwenselijk is.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Mogelijk	Nuttig en noodzakelijk	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Ja	Nee	Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek wordt een eerder lage verwachting met betrekking tot prehistorische artefactensites geformuleerd. Het is binnen het huidige project dan ook niet aangewezen op bijkomend booronderzoek uit te voeren.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Ja	Nee	

Profielputten in functie van steentijd artefactensites	Ja	Nee	
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Ja	Voor het opsporen van (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest accurate onderzoekstechniek voor het verkrijgen van precieze resultaten. Deze methode is ook nuttig/noodzakelijk indien de afgebakende zones voldoende groot zijn om kenniswinst m.b.t. (pre)historische vindplaatsen met bodemsporen te genereren aangezien door middel van proefsleuven op een snelle en efficiënte wijze (wegens een machinale aanleg) een inschatting kan worden gemaakt van de bewaringstoestand van de eventueel aanwezige archeologische waarden voor wat betreft het volledige areaal van het projectgebied.

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk *assessment* zijn beantwoord.

Op basis van bovenstaande afwegingen wordt een **vervolgonderzoek in uitgesteld traject** voorgesteld. Op basis van hogerstaande afwegingen wordt een vooronderzoek voorgesteld dat bestaat uit een proefsleuvenonderzoek over het volledige projectgebied. Deze zone heeft een oppervlakte van **ca. 15.790 m²**.

Het terrein is op dit moment echter nog voorzien van begroeiing en bomen. Deze dienen voorafgaandelijk het onderzoek te worden gerooid. Het vooronderzoek wordt daarom **geadviseerd in een uitgesteld traject, vanwege praktische redenen**. Omdat de diepte van het archeologisch vlak niet gekend is, mogen ze enkel bovengronds worden verwijderd. De stronken en het wortelgestel dienen te blijven zitten. Het is niet noodzakelijk dat het tennisveld voorafgaandelijk wordt verwijderd.

2.3.3 Onderzoekstechnieken

Proefsleuvenonderzoek

De sleuven worden aangelegd volgens de Code van Goede Praktijk versie 4.0 hoofdstuk 8.6. Omwille van de praktische reden zoals het werken evenwijdig aan de langste perceelgrens en het behalen van een correcte dekkingsgraad, wordt geopteerd voor de aanleg van 10 sleuven (fig. 2.4). Omwille van praktische aspecten zoals snelheid en efficiëntie wordt geopteerd voor 2 m brede, parallelle proefsleuven met een maximale tussenafstand (gerekend van midden tot midden) van 15m. De sleuven hebben een quasi N-Z oriëntatie, alleen aan de westelijke grens wordt (om geen lege zones te bekomen) twee sleuven met een O-W oriëntatie aangelegd. De sleuven worden aangelegd tot op de archeologisch relevante vlakken. De proefsleuven worden aangevuld met kijkvensters verspreid over het terrein.

De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. Kijkvensters worden gebruikt om sporenconcentraties nader te bekijken, maar ook om schijnbaar lege zones te controleren.

Indien echter anderzijds blijkt tijdens het proefsleuvenonderzoek dat de ondergrond sterk verstoord is, kan overgeschakeld worden op proefputten in de lijn van de sleuven met een tussenafstand van ca. 5 m (of volgens het voortschrijdend inzicht van de veldwerkleider) teneinde de mogelijke verstoring (en) snel en efficiënt in kaart te brengen.

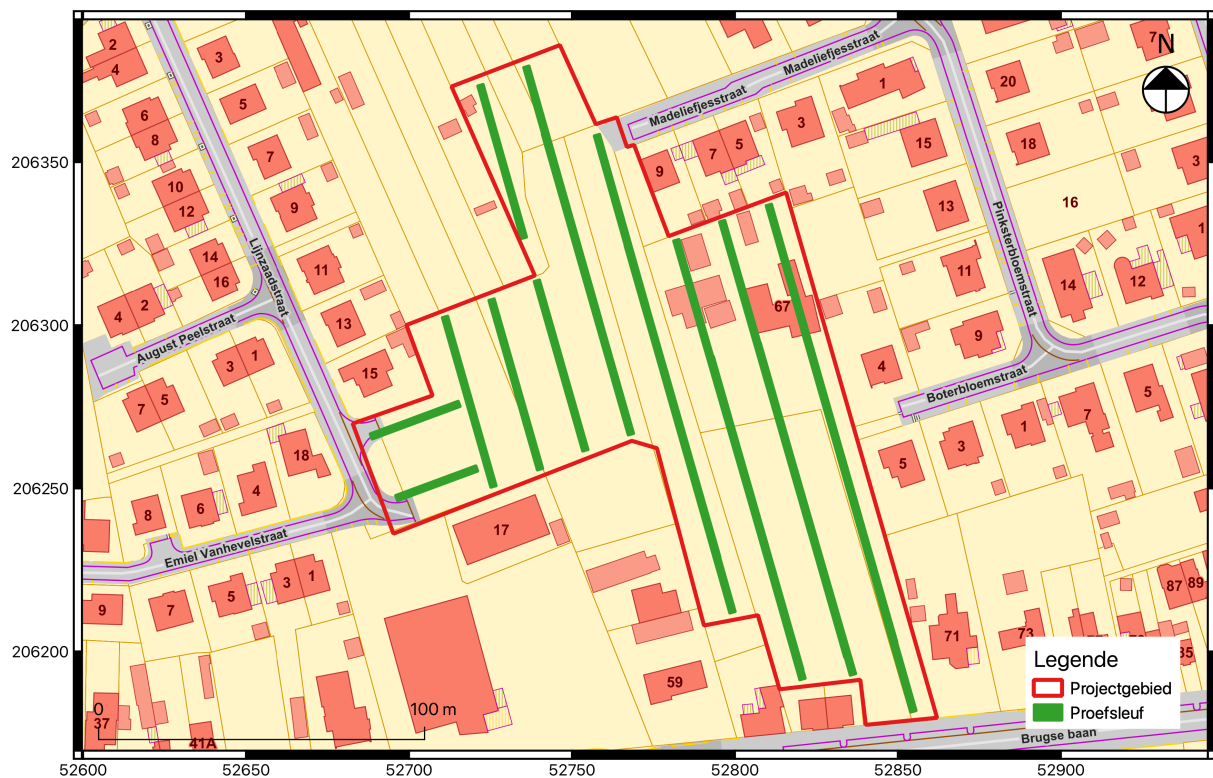

Fig. 2.5: Voorgesteld proefsleuvenplan.